

مدیریت زبان ژاپنی توسط فارسی زبانان مقیم در ژاپن در صحنه‌های برخورد مودبانه با ژاپنی زبانان - مطالعه موردی با استناد به ارزیابی شخص سوم -

حوریه اکبری*
(نویسنده مسئول)

مدرس زبانشناسی اجتماعی، دانشگاه شیرازی و پژوهشگر دانشگاه چیبیا، توکیو و چیبیا، ژاپن
Email: hakbari@shirayuri.ac.jp

سهراب آذرپرند**

استادیار زبان و ادبیات ژاپنی، دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران، تهران، ایران
Email: s.azarparand@ut.ac.ir

چکیده

در پژوهش حاضر به چگونگی رفتار زبانی و غیر زبانی جامعه ایرانیان مقیم ژاپن هنگام گفتگو با ژاپنی-زبان‌ها در صحنه‌های گفتگوی مودبانه تمرکز کرده‌ایم و تاثیرات زبان اول بر استفاده از زبان ژاپنی در جامعه ایرانیان مقیم ژاپن را به‌عنوان مطالعه موردی مورد بررسی قرار داده‌ایم. در واقع، تمرکز اصلی بر روی چگونگی کنترل و مدیریت زبانی فارسی‌زبانان، هنگام استفاده از زبان ژاپنی است. به‌منظور روشن کردن موارد یادشده، پنج صحنه گفتگوی مودبانه بین گویشوران فارسی‌زبان و ژاپنی‌زبان را که در آن احتمال استفاده از بیان‌های یادشده، زیاد است، مورد توجه قرار داده‌ایم و برای تشخیص و تحلیل استفاده از بیان‌های مودبانه و یا چگونگی مدیریت زبان ژاپنی توسط فارسی‌زبانان از ارزیابی شخص سوم بهره برده‌ایم. بایسته یادآوری است که تا به حال در این زمینه هیچ پژوهش میدانی انجام نشده است. نتایج پژوهش نشان داد که گویشوران فارسی‌زبان برای ابراز ادب، همواره در صحنه‌های مشخص تحت تاثیر عناصر فرهنگی-اجتماعی زبان مادری خود، از بیان‌های مودبانه مشابه در مقابل مخاطب‌های ژاپنی‌زبان استفاده می‌کنند. با بررسی نتایج پژوهش حاضر می‌توان به یک چارچوب رفتاری مشخص و تکراری میان دو گویشور مورد مطالعه در هنگام استفاده از زبان ژاپنی رسید و با علم به این مطلب، می‌توان به حل مشکلات احتمالی گویشوران فارسی‌زبان در یادگیری زبان ژاپنی در آینده کمک کرد.

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۰۲/۲۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۲۸
تاریخ انتشار: تابستان ۱۴۰۰
نوع مقاله: علمی پژوهشی

کلید واژگان:

فارسی زبانان، رفتار مودبانه،
صحنه‌های برخورد مودبانه،
ارزیابی سوم شخص،
چارچوب زبان اجتماعی

شناسه دیجیتال DOI: 10.22059/JFLR.2021.324088.843

اکبری، حوریه، آذرپرند، سهراب. (۱۴۰۰). مدیریت زبان ژاپنی توسط فارسی زبانان مقیم در ژاپن در صحنه‌های برخورد مودبانه با ژاپنی زبانان - مطالعه موردی با استناد به ارزیابی شخص سوم، پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبانهای خارجی، (۱۱)، ۲، ۸۰-۵۹

Akbari, H., Azarparand, S. (2021). Japanese language management by Persian native speakers in honorific contact situations with Japanese native speakers: Case study based on third person's valuation Foreign Language Research Journal, 11 (2), 59-80 doi 10.22059/jflr.2021.324088.843

* حوریه اکبری، مربی زبان شناسی اجتماعی در دانشکده ادبیات ژاپنی دانشگاه شیرازی در ژاپن است. پژوهشگر دانشکده علوم اجتماعی و بین‌الملل در دانشگاه چیبیا. حوزه پژوهش وی بررسی پیشینه‌های فرهنگی بر روی زبان است.

** سهراب آذرپرند، استادیار زبان و ادبیات ژاپنی در دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران است. حوزه پژوهش وی آموزش زبان ژاپنی و پژوهش‌های

مرتبط با آموزش زبان از دیدگاه زبانشناسی اجتماعی است.

Japanese language management by Persian native speakers in honorific contact situations with Japanese native speakers: Case study based on third person's valuation

Hourieh Akbari *

Lecturer of Sociolinguistics in Shirayuri University and Researcher in Chiba University, Tokyo and Chiba, Japan
Email: hakbari@shirayuri.ac.jp

Sohrab Azarparand **

Assistant Professor of Japanese Language and Literature, Faculty of Foreign Languages & Literatures, University of Tehran, Tehran, Iran
Email: s.azarparand@ut.ac.ir

ABSTRACT

This paper focuses on the Persian speaking community as a case study in Japan which is a community that has received little attention so far. In fact, there is no field work based on field work about The Persian speaking community in Japan so far. This study examines how Persian native speakers, manage their distinctive ritualistic acts and linguistic acts in honorific contact situations when communicating in Japanese with Japanese native speakers. The focus is placed on where and how frequently their Persian native norms are used for language generation and language management when they participate in Japanese conversation and in situations where the language is used. As far as methodology is concerned, five conversations in natural ritual situations which involved both Japanese and Persian native speakers were analyzed from a third person point of view. Deviations from Persian native norm, particularly sociolinguistics norms, were extracted for analysis. As a result, it was found that during a ritual situation, deviations from Persian norms tend to occur in specific positions. This finding suggests that different base norms are emphasized according to the function of speech acts in ritual situations. It is expected that the result of this survey will be useful to Persian native speakers for learning Japanese language.

DOI: 10.22059/JFLR.2021.324088.843

ARTICLE INFO

Article history:
Received:
9th, Mey, 2021
Accepted:
18th, June, 2021

Available online:
Summer2021

Keywords:

Persian native speakers, honorific behavior, honorific contact situations, third person's valuation, sociolinguistics' structure

Akbari, H., Azarparand, S. (2021). Japanese language management by Persian native speakers in honorific contact situations with Japanese native speakers: Case study based on third person's valuation Foreign Language Research Journal, 11 (2), 59-80 doi 10.22059/jflr.2021.324088.843

* Hourieh Akbari is a lecturer in social linguistics at the Faculty of Japanese Literature at Shirayuri University and researcher at the Faculty of Social and International Sciences, Chiba University, Japan. Her research interests are study of cultural backgrounds on the language of a society.

** Sohrab Azarparand is an assistant professor of Japanese language and literature in the Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Tehran. His areas of interest are Japanese language teaching and language leaching from sociolinguistics point of view.

در جهان معاصر، افرادی بسیاری با پیشینه فرهنگی و زبانی گوناگون، در جامعه‌های زبانی یکسان زندگی می‌کنند. امروزه توجه به زبان مورد استفاده توسط این افراد در علم زبان‌شناسی اجتماعی، موضوع پژوهش‌های بسیاری قرار گرفته است. در ژاپن نیز با گسترش جمعیت مهاجران، شاهد موقعیت‌های زبانی متنوعی هستیم. چنین به نظر می‌آید که شهروندان غیرژاپنی‌زبان در زمینه برقراری ارتباطات کلامی، روزانه با چالش‌های زیادی در زندگی اجتماعی خود مواجه‌اند و هر گروه از این افراد با به‌کارگیری راهبردهای زبانی خاص خود در تلاشند تا راهی برای برون‌رفت از چالش‌های یادشده پیدا کنند. در واقع، تا به حال در پژوهش‌های پیشین به‌صحنه‌های برخورد (contact situations) کلامی ژاپنی‌ها با افراد کشورهای همسایه مانند چین و کره توجه بسیار شده است. اما پدیده جهانی شدن و در نتیجه آن، افزایش افراد خارجی با پیشینه زبانی و فرهنگی کاملاً متفاوت، باعث توجه بیش از پیش به‌همکنشی کلامی و رفتاری در صحنه‌های برخورد با ژاپنی‌زبان‌ها شده است و پژوهش‌های این گستره مورد توجه ویژه قرار گرفته است. به‌ویژه، این مطلب درباره کشورهای بی‌دارای عناصر اجتماعی-فرهنگی کاملاً متفاوتند، بیشتر صدق می‌کند و درک متقابل فرهنگی با مهاجران این کشورها، پژوهش‌های بیشتر و جامع‌تری را می‌طلبد.

در پژوهش حاضر به‌عنوان مطالعه موردی، صحنه‌های گفتگوی مودبانه فارسی‌زبان‌ها به‌زبان ژاپنی در هنگام برخورد

با ژاپنی‌زبان‌ها را مورد تجزیه و تحلیل خواهیم داد که تا به حال در پژوهش‌های پیشین مورد توجه چندانی نبوده است. فارسی‌زبانان، داری فرهنگ گفتاری-رفتاری خاصی به‌نام «تعارف» اند که در صحنه‌های مختلفی به‌ویژه در زمان احترام به‌مخاطب بسیار پرکاربرد است. انتظار می‌رود فارسی‌زبان‌ها تحت تاثیرات زبان مادری خود از اصطلاحات و الگوهای رفتاری تعارف‌آمیز، زمان گفتگو به‌زبان ژاپنی استفاده کنند. در این پژوهش استفاده از راهبرد زبانی تعارف‌آمیز فارسی هنگام استفاده از زبان ژاپنی را رصد خواهیم کرد. همچنین، بررسی خواهیم کرد که ارزیابی سوم شخص ناظر در مورد تعاملات زبانی انجام شده چیست؟ و کدام بخش از گفتگوها از چارچوب قوانین گفتاری زبان ژاپنی خارج شده است؟ افزون بر این، از دیدگاه نظریه مدیریت زبان (Language management) به‌صحنه‌های گفتگوی مودبانه بین فارسی-زبان‌ها و ژاپنی‌زبان‌ها به‌زبان ژاپنی توجه خواهیم کرد و به‌این مطلب می‌پردازیم که در صحنه‌های مودبانه یادشده چه نوع سوء برداشت‌های گفتاری ممکن است اتفاق بیفتد؟ و علت آن چیست؟

به‌گفته نه‌اوستوپنی (1997) (Neustupný) می‌توان گفت نقطه شروع نظریه مدیریت زبان آنجاست که شرکت‌کنندگان در صحنه برخورد و گفتگو، شروع به‌قضایوت و آگاهی در باره زبان و نحوه گفتگوی خود و دیگری بکنند. بنابراین می‌توان «رویکرد صحنه برخورد» را به‌پژوهش‌های زبان جوامع (speech community) مختلف تعمیم داد. نتایج این

پژوهش، گوشه‌هایی از وضعیت زبانی جامعه فارسی‌زبان‌های مقیم ژاپن را در همکنشی زبانی به زبان ژاپنی آشکار خواهد کرد.

۲. پیشینه پژوهش

۲-۱. فرهنگ تعارف در تعاملات زبانی فارسی‌زبان‌ها

اساساً ادب به سلسله گفتارها و رفتارهای احترام‌آمیزی گفته می‌شود که بر اساس چارچوب‌هایی ویژه تعریف شده است (تامبیا، 128:1985) (Tambiah, S.). تامبیا بر این باور است که عناصر ادب «عناصر ارتباطاتی سمبلیکی‌اند که براساس سامانه‌های فرهنگی پایه‌گذاری شده‌اند». بنابراین، افراد جامعه که در یک ساختار خاص اجتماعی زندگی می‌کنند، با رفتارهای مودبانه خود، هویت فرهنگی-اجتماعی خود را بازنگری کرده و نمایش می‌دهند (ردکلیف، ۱۹۹۲) (Redcliffe)؛ مالینووسکی، ۱۹۲۲) (Malinowski).

تعارف عنصری جدایی‌ناپذیر در کنش‌های زبانی فارسی-زبانان است. تعارف دارای معانی و تعریف‌های متفاوتی است که از جمله می‌توان به احترام، رودروایی، ادب، مهمان‌نوازی، شکسته‌نفسی اشاره کرد (صحراگرد، ۲۰۰۳). در مورد تعارف به‌ویژه در سالهای اخیر بررسی‌های گوناگونی توسط پژوهشگران ایرانی انجام شده است که از منظرهای متفاوتی مانند زبان‌شناسی اجتماعی، مطالعات فرهنگی، جامعه‌شناسی زبان، ارتباطات انسانی و فرهنگ (بیکران و آزادارمکی، ۱۳۸۹؛ تاج‌آبادی و آفاگل‌زاده، ۱۳۹۰؛ شریفی‌مقدم و بحرینی

و ابوالحسنی‌زاده، ۱۳۹۶)، پژوهش‌های زبان‌شناسی مقابله‌ای (سلمانی‌ندوشن، ۱۳۸۳؛ میرزاسوزنی، ۱۳۹۷)، پژوهش‌های مرتبط به ترجمه (میرزاسوزنی، ۱۳۸۵؛ علوی و زینالی، ۱۳۹۳؛ دهمره و پارسازاده و رضایی، ۲۰۱۶) و غیره این عنصر ویژه فرهنگی-اجتماعی زبان فارسی را واکاوی کرده‌اند. از طرفی، بجز پژوهش‌های گوناگونی که ایرانیان در این مورد انجام داده‌اند، این پدیده زبانی به دلیل نقش پررنگش در تعاملات گفتاری و رفتاری ایرانیان، از چشم خارجی‌ها نیز پنهان نمانده و مورد بررسی پژوهشگران خارجی نیز قرار گرفته است (زورن، ۱۳۹۵ و غیره). پژوهش‌های مردم‌شناس و محقق آمریکایی بیمن (۱۹۸۶) (Beeman)، تعارف را راهبرد مودبانه فارسی‌زبانان معرفی کرده و اشاره می‌کند، فارسی‌زبان‌ها برای ادب و احترام به مخاطب گفتگو دو راهبرد زبانی اساسی را پیش می‌گیرند.

(۱): پایین آوردن منزلت خود (self-lowering).

(۲): بالا بردن منزلت مخاطب (other-raising).

درواقع، ترکیب و به‌کارگیری دو راهبرد زبانی بالا، باعث ایجاد و کاربرد ضمائر شخصی متنوع، اسم‌ها و فعل‌ها و غیره به دو شکل محترمانه و فروتنانه در جمله می‌شود و بیان‌های مودبانه گوناگون و پیچیده‌ای را شکل می‌بخشد.

۲-۲. نظریه مدیریت زبان در صحنه‌های برخورد

کنش‌های اجتماعی بین دو نفر یا بیشتر با پیشینه زبانی و فرهنگی متفاوت، اصطلاحاً صحنه برخورد گفته می‌شود. در صحنه برخورد، مشخصات رفتاری و گفتاری بین افراد

مشاهده می‌شود که با آنچه در زبان مادری‌شان دیده می‌شود، متفاوت است (نه‌اوستوپنی، 1985a). در اغلب پژوهش‌هایی که به بررسی این صحنه‌ها می‌پردازند، از نظریه مدیریت زبان استفاده می‌شود. در این رویکرد، مدیریت زبان در صحنه‌های برخورد، با توجه به عناصر فرهنگی-اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرد و برای جلوگیری از سوء برداشت‌های احتمالی، کاربرد صحیح زبان در چارچوب‌های تعیین شده مدیریت می‌شود. در پژوهش‌های پیشین، راهکارهای متفاوتی برای حل مشکلات مشاهده شده در صحنه‌های برخورد گوناگون ارائه شده است (میازاکی، ماریوت، 2003 (Miyazaki & Mariot)؛ فان، 1999 (Fan) و غیره). همچنین، پژوهش‌های متنوعی در مورد صحنه‌های برخورد که از نظریه مدیریت زبان برای حل مشکلات زبانی استفاده کرده‌اند نیز انجام شده است. (کو، 2006 (Koh)؛ مورا اوکا، 2006 (Muraoka)) نظریه مدیریت زبان دارای دو ویژگی مهم است. الف. اهمیت به پردازش جزئیات و توجه به برنامه‌ریزی واژگان. ب. دارا بودن مراحل پلکانی زیر. (نه‌اوستوپنی، 1995)

- (1) انحراف یا خروج (Deviation) از چارچوب (Norm).
- (2) آگاهی به انحراف (Noting).
- (3) ارزیابی مثبت و یا منفی به انحرافی که آگاه شده‌ایم (Evaluation).
- (4) اجرا و برنامه‌ریزی برای مدیریت و کنترل انحراف انجام شده (Adjustment).

در پژوهش حاضر، به‌مراحل مدیریت زبان از شماره (1) تا (3) توجه خواهیم کرد.

۳. روش پژوهش

داده‌ها به روش مطالعه میدانی (ساتو، 1992) (Sato) جمع-آوری شده است. به این شکل که به صحنه‌های گفتگو بین فارسی‌زبان‌ها با ژاپنی‌زبان‌ها رفته و گفتگوی آنان را ضبط و ثبت کردیم. مدت زمان گردآوری داده‌ها از شهریورماه تا دیماه سال 1398 خورشیدی است. داده‌ها به دو روش گردآوری شدند. در روش اول، به جمع ایرانی‌های مقیم ژاپن رفته و با آنان در یک فضا، زمان مشخصی را گذرانده و گفتگوی‌شان با ژاپنی‌ها را به صورت صوتی ضبط کردیم. در روش دوم، دستگاه ضبط صدا را به نمونه افرادی که به‌عنوان جامعه آماری انتخاب شده بودند، دادیم تا افراد بر اساس تشخیص خود در زمان‌های مناسب، گفتگوی‌شان با ژاپنی‌ها را ضبط کنند. البته در مورد ضبط صدا و استفاده از صدای ضبط شده رضایت جامعه آماری کسب شده است. در مجموع 52 رویداد گفتگو (speech event) ضبط و گردآوری شد که در پژوهش حاضر روی پنج نمونه آن متمرکز خواهیم شد و مدیریت زبان شرکت‌کنندگان فارسی‌زبان را مورد بررسی قرار داده و به انحراف یا خروج آنان از چارچوب رعایت اصول ادب زبان اجتماعی ژاپنی خواهیم پرداخت. در ابتدا، در گفتگوهای طبیعی (natural conversation) انجام شده، «معیار انحراف» را تعیین می‌کنیم. سپس، داده‌های گفتگوها را

به‌اشخاص سوم داده تا به‌دقت گوش کنند و قسمت‌هایی که در آنها انحراف از معیار دیده می‌شود را مشخص کنند. در پایان، بخش‌هایی که سوم شخص ناظر به‌عنوان انحراف در گفتگو تشخیص داده است را با معیار انحراف که در ابتدا تعیین کرده‌ایم، مقایسه کرده و تجزیه و واکاوی نهایی را انجام می‌دهیم. بایسته یادآوری است که پیش از انجام هرگونه بررسی، ابتدا گفتگوهای ضبط شده را به‌روش اوسامی (۲۰۱۱) (Usami) به‌شیوه «تبدیل به‌متن» (transcription) به‌صورت نوشتاری درآورده‌ایم. همچنین، در صورت نیاز در انتها پس از اینکه گفتگوها به‌نوشته تبدیل شد، از روش «مصاحبه مکمل» (follow interview) (فان، ۲۰۰۲)

از شرکت‌کنندگان در گفتگوها مصاحبه تکمیلی گرفته‌ایم تا هدف و منظور صحبت و مفهوم کاربرد بیان‌ها و اصطلاحات-شان را روشن کنیم.

۱-۳. ضبط رویدادهای گفتگو

در این پژوهش، به‌رویدادهای گفتگویی که در آن‌ها طرفین با استفاده از بیان‌های مودبانه به‌گفتگو پرداخته‌اند، توجه کرده‌ایم. جدول زیر پنج رویداد گفتگویی مورد بررسی را نشان می‌دهد.

جدول ۱. پنج گفتگوی مورد بررسی

شماره	رابطه شرکت‌کنندگان	رویداد گفتگو	صحنه پژوهش	تعداد
۱	فروشنده و مشتری	چانه زنی برای قیمت	نمایشگاه	۳
۲	دوست و آشنا	سلام و احوال‌پرسی دو همسایه	ورودی در منزل	۳
۳	دو نفر فروشنده	سلام و احوال‌پرسی در آغاز گفتگو	بازار	۲
۴	دانشجویان	سلام و احوال‌پرسی در آغاز گفتگو تبادل اطلاعات	دفتر کار	۴
۵	دانشجو و کارمند دانشگاه	سلام و احوال‌پرسی در آغاز و پایان گفتگو	دانشگاه	۳

نوع یادگیری و توانایی زبان ژاپنی‌شان با یکدیگر تفاوت-

هایی دارند. اما همگی توانایی مکالمات روزمره و سواد

خواندن و نوشتن ژاپنی را دارند.

جدول ۲. شش نفر شرکت‌کننده در پژوهش

۲-۳. نمونه‌های آماری پژوهش

تعداد شش نفر از شرکت‌کنندگان در گروه که همگی ایرانیان فارسی‌زبان‌اند، به‌مدت ۷ تا ۲۵ سال در ژاپن اقامت دارند. با انجام پژوهش، مشخص شد که شرکت-کنندگان به‌دلیل اهداف و نوع زندگی‌شان در ژاپن، درمورد

شماره	سطح زبان ژاپنی	مدت اقامت	شغل	جنسیت	سن (دهه)	نام
۱	گفتگو: پیشرفته / نوشتاری: متوسط	۲۰ سال	پرستار	مرد	۴۰	N-IR01
۲	گفتگو: متوسط / نوشتاری: مقدماتی	۹ سال	خانه دار	زن	۵۰	N-IR07
۳	گفتگو: پیشرفته / نوشتاری: پیشرفته	۱۰ سال	دستیار استاد	زن	۳۰	E-IR02
۴	گفتگو: پیشرفته / نوشتاری: پیشرفته	۱۲ سال	دانشجوی دکترا	مرد	۲۰	E-IR03
۵	گفتگو: پیشرفته / نوشتاری: پیشرفته	۱۲ سال	دانشجوی دکترا	مرد	۲۰	E-IR04
۶	گفتگو: پیشرفته / نوشتاری: پیشرفته	۸ سال	پژوهشگر	زن	۲۰	E-IR06

سالیان متمادی شکل گرفته و محتوم شده است. هنگامی که

افراد از یک جامعه زبانی وارد جامعه زبانی جدیدی می شوند، چنانچه با این چارچوبها و آداب آشنا نباشند، از چارچوب قوانین زبان هدف خارج شده و باعث سوء تفاهم هایی خواهند شد.

در این پژوهش، برای تحلیل رفتار متقابل محترمانه بین افراد از روش هایمز (۱۹۷۲) زیر عنوان انگاره گفتار (SPEAKING Model) استفاده کرده ایم و در آن از تقسیم-

بندی نه اوستوپنی (۱۹۸۲) نیز الهام گرفته ایم. در تقسیم بندی به موارد زیر توجه خواهیم کرد. (اصطلاحات فنی زیر توسط نه اوستوپنی به زبان ژاپنی ابداع و در چندین کتاب و مقاله به کار برده شده است، به این دلیل قادر به آوردن معادل انگلیسی آنها نیستیم. اما برای اطمینان معادل ژاپنی آنها به متن اضافه شده است)

گفتگو با مخاطب چه زمانی آغاز می شود؟ «قانون شعله-ور شدن» یا آغاز گفتگو (tenkano: ルールの点火) (rūru).

کی و در چه فضایی ارتباط کلامی برقرار می شود؟ «قانون تنظیم» (settingu rūru: ルール・テイニング) (se). بدون لهجه صحبت می کند یا بالهجه محلی؟ از زبان عامیانه

اشخاص سوم ناظر، که گفتگوها را مورد ارزیابی قرار داده اند، شامل ۴ نفر ژاپنی زبان و ۲ نفر فارسی زبان می باشند. فارسی زبان هایی که در ارزیابی گفتگوها همکاری داشته اند، زبان ژاپنی را به خوبی درک کرده و می توانند رفتارهای متقابل بین ژاپنی ها و ایرانی ها را درک کنند و انحراف گفتاری و رفتاری فارسی زبان ها از زبان هدف (ژاپنی) را تشخیص دهند.

جدول ۳. ژاپنی زبان های سوم شخص ناظر

شغل	سن (دهه)	جنسیت	شخص سوم
کارمند	۳۰	مرد	JPE1
دانشجو	۲۰	زن	JPE2
دانشجو	۲۰	مرد	JPE3
دانشجو	۲۰	زن	JPE4

جدول ۴. فارسی زبان های سوم شخص ناظر

گروه	شغل	سن (دهه)	جنسیت	شخص سوم
گروه ۱	کارمند	۳۰	مرد	PRE1
گروه ۲	کارمند	۵۰	مرد	PRE2

۴. چارچوب تجزیه و تحلیل داده ها

در تحلیل پژوهش، از نظریه مدیریت زبان نه اوستوپنی استفاده کرده ایم. باید گفت که هر جامعه زبانی چارچوب و آداب زبانی حاکم بر مراودات زبانی خود را دارد که در اثر گذر

استفاده می‌کند یا مودبانه؟ قانون تنوع» (バラエティー: baraieti rūru). از چه نوع واسطه‌ای (کلام، نامه و متن، ایما و اشاره و غیره) در ارتباط با مخاطب استفاده می‌کند؟ «قانون واسطه» (媒体のルール: baitaino rūru). از چه محتوایی (انتخاب مناسب محتوا و بیان مناسب بسته به مخاطب کلام و فضای گفتگو) در ارتباطات استفاده می‌کند؟ «قانون محتوا» (内容のルール: naiyōno rūru).

در پژوهش حاضر، از چارچوب‌های تجزیه و تحلیلی که در بالا ذکر آن رفت، بهره برده‌ایم اما تقسیم‌بندی‌های خاص خود را انجام داده‌ایم. در پنج تقسیم‌بندی که در ادامه خواهیم دید، بر نوع انحراف از چارچوب‌های زبانی که احتمال وقوع - شان برای فارسی‌زبانان در صحنه‌های برخورد زیاد است، متمرکز شده‌ایم. با توجه به انحراف از معیارهای رصد شده، آنها را به پنج قسمت زیر تقسیم کرده‌ایم.

(۱) انحراف از موضوع گفتگو: در ابهام قرار گرفتن هدف گفتگو.

الف- وارد کردن موضوع جدید در جای غیرمرتبط:

زمانی که گوینده یک موضوع و یا اصطلاحی را در خارج از عرف به صورت ناگهانی بیان کند و یا اینکه بدون مقدمه و به‌طور ناگهانی موضوع گفتگو را عوض کند.

ب- وارد کردن موضوعات گوناگون در گفتگو (قانون محتوا): زمانی که گوینده با وارد کردن موضوعات گوناگون در گفتگو، باعث سردرگمی و به‌حاشیه‌راندن گفتگوی اصلی شود.

(۲) جفت مجاور (adjacency pair) (جفرسون و ساکس و

شگلوف، ۱۹۷۴) (Sacks & Shegloff & Jefferson)،

انحراف از پیوستگی صحبت :

الف- جفت مجاورهای ناتمام: در گفتگوی طرفین، یک طرف جفت مجاور توسط شخص اول گفتگو درست شده باشد، اما شخص دوم نتواند جفت را کامل کند.

ب- پاسخ‌های خارج از اولویت : زمانی که در گفتگو بین جفت اول گفتگو و جفت دوم آن «مکش»، «خنده» و یا «یک کلمه پرکننده» دیده شود و همچنین تشخیص‌دهیم کل جریان گفتگو دچار اختلال و گسستگی شده است، در چنین حالتی، جفت مجاور کامل می‌شود اما به دلیل پاسخ‌های خارج از انتظار یا خارج از اولویت می‌توان گفت، گفتگو ناپایدار و گسسته است.

ج- وقفه در زنجیره گفتگو: در جایی که انتظار می‌رود زنجیره گفتگو ادامه‌دار باشد ناگهان صحبت به‌تمام برسد.

(۳) انحراف از چارچوب‌های روابط اجتماعی : زمانی که در

گفتگو، در تنظیم نوع و انتخاب کلام نتوانیم با توجه به نوع رابطه و موقعیت اجتماعی مخاطب سبک و سیاق مناسب گفتگو را تنظیم کنیم.

الف- ادامه گفتگو بدون توجه به سلسله مراتب سن و جایگاه اجتماعی:

اولویت دادن به صمیمیت و نزدیک شدن در رابطه، بدون توجه به سلسله مراتب گفتگو با مخاطب.

ب- انحراف از سطح گفتار (Speech level) : بدون توجه به سطح اجتماعی مخاطب، از زبان عامیانه و یا محترمانه استفاده کنیم.

(۴) انحراف از رعایت ترتیب کلام:

الف- هنگامی که یک طرف گفتگو، جمله را طولانی و پیوسته نگه می‌دارد یعنی بدون توجه به مخاطب، پیوسته به تنهایی صحبت می‌کند.

ب- انحراف از معیاری که در زمان آغاز گفتگو مشاهده می‌شود.

(۵) موارد دیگر: توجه به کلیات روند گفتگو بدون توجه به جزئیات آن.

الف- برداشت کلی از کل روند گفتگو (خندیدن زیاد در هنگام گفتگو، بلندی صدا و غیره که هر یک می‌تواند خروج از رعایت ادب تلقی شود).

ب- رفتارهای غیرکلامی (مانند بغل کردن، دست دادن و غیره).

در این پژوهش، چنانچه در فضای گفتگوهای مورد بررسی یکی از انحراف‌های بالا دیده شود، به مفهوم خروج از چارچوب ادب است.

۴-۱. شناسایی انحراف از چارچوب گفتگو و ارزشیابی آن توسط سوم شخص

توجه به ارزشیابی و شناخت انحراف در گفتگو توسط شخص سوم که نه پژوهشگر است و نه در صحنه گفتگو حاضر بوده است، کمک می‌کند اگر درصدی از خطا توسط پژوهشگران در تشخیص انحراف وجود داشته باشد، پوشش داده شود. همچنین استفاده از شخص سوم باعث امکان شناسایی سایر انحرافی‌های موجود در گفتگو خواهد شد که ممکن است از

نظر پژوهشگران پنهان مانده باشد. زمانیکه شخص سوم متوجه نوعی انحراف در گفتگو می‌شود، در واقع او از پایه‌های چارچوب (Norm) نهادینه شده در ذهن خود (نه-اوستوپنی، ۱۹۸۵a) گفتگو را ارزیابی می‌کند. با توجه به این موضوع، در پژوهش حاضر مبنای انحراف در گفتگو، می‌تواند هم از چارچوب‌های گفتگوی ژاپنی باشد و هم از چارچوب‌های گفتگوی فارسی. حتی این امکان وجود دارد که چارچوب‌های گفتگوی جدیدی در صحنه‌های برخورد بین فارسی‌زبان‌ها و ژاپنی‌ها مشاهده شود. به این معنا که ساختارها و قواعدی شکل بگیرد که دو طرف گفتگو آگاهانه یا غیر آگاهانه در صحنه صحبت برای یکدیگر درست کرده‌اند. در صحنه‌های برخورد بین دو فرد با پیشینه زبانی متفاوت، می‌تواند قوانینی حاکم شود که طرفین گفتگو در قوانین زبان مادری خود نداشته‌اند (نه‌اوستوپنی، 1985b).

۵. نتیجه پژوهش

در این بخش، به بررسی و مقایسه انحراف از چارچوب گفتگو که توسط شخص سوم و پژوهشگران، جداگانه مشخص و ارزیابی شده می‌پردازیم. همانطور که پیش از این نیز اشاره شد، ابتدا از اشخاص سوم خواستیم تا در گفتگوی مورد بررسی بخش‌هایی را که «توجه آن‌ها را جلب کرده» و یا «غیرقابل درک و فهم است» را پیدا کنند. سپس، بخش‌های مشخص شده را با قسمت بندی انحراف از گفتگو که در بخش ۴ (چارچوب تحلیل و تجزیه داده‌ها) ارائه کردیم، مقایسه

کردیم. با مقایسه ارزیابی انحراف‌ها توسط شخص سوم و تقسیم‌بندی انحراف‌های انجام شده می‌توان، انحراف‌های

مورد بررسی را به ۴ نوع زیر طبقه‌بندی کرد.

نوع ۱: انحراف در گفتگو که فقط توسط ژاپنی‌زبان‌ها مورد

توجه قرار می‌گیرد.

نوع ۲: انحراف در گفتگو که فقط توسط فارسی‌زبان‌ها مورد

توجه قرار می‌گیرد.

نوع ۳: انحراف در گفتگو که هم توسط ژاپنی‌زبان‌ها و هم

توسط فارسی‌زبان‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد.

نوع ۴: انحرافی که در تقسیم‌بندی انحراف در نظر گرفته

شده اما توسط اشخاص سوم مورد توجه قرار نگرفته است.

در جدول زیر تعداد و نوع انحراف‌هایی که توسط هر گروه

مشخص شده است را نشان داده‌ایم.

جدول ۵. تعداد و انواع انحراف‌ها

از مقایسه انحراف میان شاخص پژوهشگران و شخص سوم	معیارهای داوری انحراف					مجموع
	انحراف از موضوع صحبت	جفت مجاور	انحراف از سلسله مراتب اجتماعی	انحراف از ترتیب کلام	موارد دیگر	
نوع ۱ انحراف	8	5	7	5	6	29
نوع ۲ انحراف	3	2	4	2	3	13
نوع ۳ انحراف	5	3	5	3	1	17
نوع ۴ انحراف	2	1	1	1	0	4
	18	11	17	11	10	

۱-۵. تعداد، چارچوب و ارزیابی انحراف در گفتگو توسط

شخص سوم

تا اینجا مشاهده کردیم که انحراف در کدام بخش گفتگو رخ

داده است. در ادامه خواهیم دید که فارسی‌زبان‌ها و ژاپنی-

زبان‌ها هر کدام با توجه به چه شاخص‌هایی، بخش‌های

مورد نظر را به عنوان انحراف تشخیص داده و لحاظ کرده‌اند.

همچنین بررسی می‌کنیم که اشخاص سوم پس از تشخیص

انحراف، آنها را چگونه مورد ارزیابی قرار داده‌اند و تعداد هر

کدام چند عدد است. در جدول شماره ۶، هر یک از موارد

بالا را بصورت جداگانه در جدول نشان داده‌ایم.

همانطور که جدول ۵ نشان داده‌ایم، انحراف از چارچوبی که

توسط ژاپنی‌ها در گفتگوها مورد توجه قرار گرفته است، دو

برابر تعداد انحراف‌هایی است که توسط فارسی‌زبان‌ها اشاره

شده است. از داده‌ها می‌توان چنین برداشت کرد که فارسی-

زبان‌ها مشکلات کمتری را در گفتگو مورد ارزیابی قرار داده-

اند. همچنین، کم بودن تعداد نوع ۴ حکایت از این دارد که در

بیشتر موارد، انحرافی که توسط پژوهشگران مورد توجه

قرار گرفته است با انحرافی که اشخاص سوم مورد ارزیابی

قرار داده‌اند بسیار به هم نزدیک است. در ادامه، مشاهده

خواهیم کرد که دو گروه اشخاص سوم با توجه به کدام

چارچوب‌های گفتگو، انحراف را مورد ارزیابی قرار داده‌اند.

به طور طبیعی، ژاپنی زبان‌هایی که فقط زبان ژاپنی می‌دانند، قادرند انحراف در گفتگو را بر مبنای چارچوب قوانین گفتگوی زبان ژاپنی ارزیابی کنند. از طرفی، فارسی‌زبان‌هایی که هر دو زبان را می‌دانند، قادرند انحراف در گفتگو را بر مبنای چارچوب‌ها و قوانین حاکم بر دو زبان ژاپنی و فارسی مورد ارزیابی قرار دهند. بنابراین مبنای ارزیابی انحراف در گفتگوها بوسیله ژاپنی‌زبانان از یک‌دیدگاه و بوسیله فارسی‌زبانان از دو منظر صورت گرفته است.

جدول ۶. چارچوب ارزیابی در مقابل انحراف توسط شخص سوم

انواع انحراف	جزئیات انحرافات	ژاپنی زبان‌ها			فارسی زبان‌ها			توجه به انحراف
		آگاهی	چارچوب	ارزیابی	آگاهی	چارچوب	ارزیابی	
انحراف از موضوع صحبت	بدون مقدمه وارد اصل صحبت شدن	○	ژاپنی	مغی	○	ژاپنی/ فارسی	مغی	7
	در خداحافظی پایان مکالمه	○	ژاپنی	مغی	○	ژاپنی/ فارسی	مغی	5
	جدی بنظر نیامدن دعوت	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	4
	تغییر ناگهانی موضوع صحبت	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	2
جفت مجاور، انحراف از بیوستگی صحبت	پاسخ غیر متعارف (در مقابل گرفتن اطلاعات از جانب ژاپنی‌ها) فارسی زبان‌ها	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	3
	خنده‌های زیادی که غیر طبیعی بنظر می‌آید	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	3
	بکثرت بین جفت اول و دوم	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	2
	پسرخ‌سوزی‌ها	x	—	—	○	ژاپنی/ فارسی	مغی	2
	بند نشدن پسرخ‌سوز در جفت دوم	○	ژاپنی	مغی	○	ژاپنی/ فارسی	مغی	1
انحراف از چهارچوب‌های روابط اجتماعی	بی توجهی به سلسله مراتب اجتماعی در چهارچوب زبان ژاپنی	○	ژاپنی	مغی	○	ژاپنی	مغی	9
	حذف فعل احترام آمیز در پایان جملات	○	ژاپنی	مغی	○	ژاپنی/ فارسی	مغی/ مثبت	5
	اضافه کردن پسوند فارسی در آخر اسامی ژاپنی (مانند جان)	x	—	—	○	فارسی	مغی/ مثبت	2
	تعدد تغییر زبان مودبانه با زبان عامیانه	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	1
انحراف از تبادل ترتیب کلام	صحبت یک جانبه فارسی زبان‌ها	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	4
	فارسی زبان‌ها گوینده شده و ژاپنی زبان‌ها نقش شنونده را داشتند	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	3
موارد دیگر	نحوه جریان مکالمه به طبق چهارچوب فارسی در آمدن	x	—	—	○	فارسی	مغی/ مثبت	3
	بیان احساسات زیاد فارسی‌زبان‌ها در مکالمه	x	—	—	○	فارسی	مغی/ مثبت	2
	دوست‌ه و صمیمی صحبت کردن فارسی‌زبان‌ها	○	ژاپنی	مغی	x	—	—	2
	فارسی‌زبان‌ها بارینم صحبت ژاپنی‌زبان‌ها همراه هستند	x	—	—	○	فارسی	مثبت	1
	بلند بودن بیش از حد تن صدا	○	ژاپنی	مغی	○	فارسی	مثبت	2

صحنه‌های برخورد میان فارسی‌زبان‌ها و ژاپنی‌زبان‌ها امکان ایجاد سوءبرداشت بیشتری را دارند. به‌ویژه آنکه برای مثال آن بخش‌هایی از گفتگو که ژاپنی‌ها به‌عنوان انحراف از رفتار

با توجه به داده‌های جدول بالا، می‌توان چنین نتیجه گرفت که آن بخش‌هایی از گفتگو که به‌عنوان انحراف توسط ژاپنی‌زبان‌ها مورد شناسایی قرار گرفته‌اند، بخش‌هایی هستند که در

مودبانه مورد توجه قرار داده‌اند، توسط هیچ‌یک از فارسی‌زبان - ها به‌عنوان انحراف تشخیص داده نشده است. این مطلب خود حکایت از این دارد که هم فارسی‌زبان‌های حاضر در صحنه گفتگو و هم فارسی‌زبان‌هایی که به‌عنوان شخص سوم گفتگو را رصد کرده‌اند، این سبک و سیاق بیان مودبانه را با توجه به فرهنگ و رسوم ایرانی خود به‌عنوان اشتباه و انحراف از چارچوب گفتگو ارزیابی نمی‌کنند. همچنین براساس داده‌های جدول بالا مشخص شد که بیشترین تعداد انحرافی که میان فارسی‌زبانان دیده می‌شود، به‌ترتیب مربوط به «انحراف از سلسله مراتب اجتماعی در چارچوب زبان ژاپنی» و «بدون مقدمه وارد اصل صحبت‌شدن (بدون مقدمه موضوع صحبت را تغییر دادن)» است.

{نوع ارزشیابی}: منفی، {معیار ارزشیابی}: چارچوب زبان ژاپنی

{گفتگو به‌زبان ژاپنی}

- گفتگو شرکت‌کننده شماره سطر
 ۶۹ N-IR06 【間】 皆さん、どこか行かれる
 nderu suka?
 ۷۰ N-JP01 【少し間】 私は、実家に帰っ
 て、家族と一緒にいます。
 ۷۱ N-IR06 おーう、すごい、実家一番
 だよね笑。
 ۷۲ N-IR06 実家帰りたいね。
 73 N-JP01 帰らないの?
 74 N-IR06 本当、短いから、お正月の休
 みは、外国はいけないね。

{ترجمه}

- شماره سطر شرکت‌کننده گفتگو
 ۶۹ N-IR06 «مکث» همگی، جایی قصد سفر دارید؟
 ۷۰ N-JP01 «مکث کوتاه» من برمیگردم خانه پدریم و با
 خانواده‌ام وقت می‌گذرونم.
 ۷۱ N-IR06 والای، عالی‌ه، خانه پدری بهترینه (خنده).
 ۷۲ N-IR06 دوست داره آدم برگرده.
 ۷۳ N-JP01 برنمیگردی؟
 ۷۴ N-IR06 واقعا، کوتاهه، تعطیلات سال نو، خارج
 نمی‌شه رفت.

۱-۱-۵. ارزیابی انحراف نوع ۱

در ارزیابی انحراف نوع ۱، تمام سوم شخص‌های ژاپنی ارزیابی منفی داشته‌اند. جزییات ارزیابی‌ها و قسمت‌هایی که توسط ژاپنی‌ها به‌عنوان گفتار منفی مورد ارزیابی قرار گرفته است را می‌توان در جدول شماره ۶ مشاهده کرد. در زیر یک نمونه از انحراف‌های نوع ۱ را آورده‌ایم.

(مثال ۱) صحنه گفتگو: گفتگو در دانشگاه

شرکت‌کنندگان: دانشجو (۳ نفر) شامل فارسی‌زبان هم می‌باشد)) و دانشجوی سال‌بالایی دانشگاه (۱ نفر)

{نوع انحراف}: پاسخ غیرمتعارف در برابر اطلاعات و صحبت‌های دوست خود (انحراف از جفت مجاور)

در این گفتگو بیشترین بخشی که ژاپنی‌ها آن را به‌عنوان انحراف اشاره کرده و در موردش ارزیابی منفی داشته‌اند «پاسخ غیرمتعارف از جانب فارسی‌زبانان در مقابل اطلاعات و صحبت‌های طرف مقابل» بود. در مثال ۱ می‌بینیم پس از اینکه N-IR06 در گفتگویش، مکث کوتاهی می‌کند، موضوع جدیدی را مطرح می‌کند. در مقابل پرسشی که مطرح شده است، N-JP01 پاسخ می‌دهد و پس از آن بلافاصله

مشاهده می‌کنیم در سطر ۷۱ فارسی زبان پاسخ می‌دهد: «واللی، عالی، خانه پدری بهترینه (خنده)». در اینجا مشاهده می‌کنیم با اینکه به اصطلاح جفت مجاور درست شده است، یعنی در مقابل پرسش، پاسخ داده شده و یک سیت (جفت) از نظر چارچوب گفتگو شکل گرفته است، شاهد ارزشیابی منفی از طرف ژاپنی‌زبان‌ها هستیم. در کامنت‌های ارزشیابی نظرات زیر مشاهده می‌شود. «چرا در مورد سفر به خانه پدری، باید واژه عالی (sugoi) استفاده بشود؟»، «اگر مخاطب ژاپنی باشد، نهایتاً می‌گوید: چه خوب! (iine!)»، «مگر سفر به خانه پدری کار سختی است که باید مورد تشویق قرار بگیرد؟». بنابراین، متوجه می‌شویم که پاسخ N-IR06 از لحاظ چارچوب گفتاری مودبانه ژاپنی دارای اشکال است. «ابراز علاقه و تعریف و تمجید نسبت به مخاطب سخن (Compliment)» و یا «ابراز احساسات مثبت خود نسبت به امور مربوط به مخاطب» هریک در چارچوب زبان فارسی نوعی ادب به حساب می‌آید، اما در گفتگو به زبان ژاپنی خارج از چارچوب زبان تلقی شده و مودبانه نیست.

۲-۱-۵. ارزیابی انحراف نوع ۲

الف. ارزیابی مثبت

مواردی که فارسی‌زبان‌ها به عنوان انحراف (نوع ۲) در موردش ارزیابی مثبت داشته‌اند، موارد زیر است. «فرد مقابلش که مسن‌تر است را با پسوند صمیمانه فارسی خطاب کرده است (... جان)»، «جریان گفتگو را براساس چارچوب ادب

زبان فارسی پیش برده است»، «احساساتی که در گفتگو بیان می‌کند کاملاً شبیه یک ایرانی است و زمانیکه گوش می‌کنم، احساس مطلوبی دارم»، «فارسی‌زبانان سعی می‌کنند طبق ضرباهنگی که مورد پسند ژاپنی‌ها است، گفتگورا پیش ببرند». از این کامنت‌ها متوجه می‌شویم که ارزیابی فارسی‌زبانان براساس توجه به قوانین و چارچوب‌های گفتگو به زبان فارسی بیان شده است و این مطلب که گفتگو به زبان ژاپنی است و به‌طور طبیعی باید براساس چارچوب و قوانین حاکم بر این زبان انجام شود، مورد غفلت قرار گرفته است.

(مثال ۲) صحنه گفتگو: احوال‌پرسی با همسایه

شرکت‌کنندگان: ژاپنی‌زبان حدود ۶۰ ساله، فارسی‌زبان

حدود ۴۰ ساله (همسایه)

{نوع انحراف}: جریان گفتگو طبق چارچوب ادب

فارسی است.

{نوع ارزشیابی}: مثبت، {معیار ارزشیابی}: چارچوب

زبان فارسی

{{گفتگو به زبان ژاپنی}}

گفتگو	شرکت‌کننده	شماره سطر
103 N-JP02	あら、そう、良かったね。	
104 N-JP02	いいとこ、見つかってね。	
105 N-IR07	はい、本当に。	
106 N-IR07	<u>遊びに来てください。</u>	
107 N-JP02	<笑>【間】。	
108 N-IR01	はい、ありがとうございます。	
109 N-IR07	いつもありがとうございます。	

{{ترجمه}}

گفتگو	شرکت‌کننده	شماره سطر
عجب چه خوب!	N-JP02	103
جای خوبی پیدا کردی!	N-JP02	104
بله، واقعا!	N-IR07	105
بیان خونمون!	N-IR07	106

ب. ارزیابی منفی

در پژوهش ما، تنها موردی که فارسی‌زبانان شخص سوم در گفتگوها به عنوان ارزیابی منفی اشاره کرده‌اند «پاسخ یا واکنش سرد ژاپنی‌زبان‌ها در مقابل گفته‌های فارسی‌زبان‌ها» است. آنها این موضوع را نوعی بی‌توجهی و در نتیجه بی-احترامی به مخاطب فارسی‌زبان قلمداد کرده و در موردش ارزیابی منفی داشته‌اند. همچنین، فارسی‌زبانان این نوع واکنش را مانعی برای ادامه گفتگوی طرفین و علت قطع گفتگو ارزیابی کرده‌اند.

(مثال ۳) صحنه گفتگو: گفتگوی در ورودی خانه همسایه شرکت‌کنندگان: ژاپنی‌زبان حدود ۶۰ ساله، فارسی‌زبان حدود ۴۰ ساله

{نوع انحراف}: به اسم همسایه ژاپنی که خانمی مسن‌تر از گوینده است، واژه «جان» فارسی را اضافه کرده است که برای ابراز صمیمیت استفاده می‌شود.

{نوع ارزشیابی}: منفی، {معیار ارزشیابی}: چارچوب زبان فارسی و ژاپنی

{گفتگو به زبان ژاپنی}

شماره سطر	شرکت کننده	گفتگو
۱	N-IR07	ごめんください、 <u><JP01></u> ジャン。
۲	N-IR07	あ〜こんにちは〜、おはようございます、私《笑》。
۳	N-JP02	こんにちは。
۴	N-IR01	おはようございます、どうも。
۸	N-IR07	右幸

{ترجمه}

شماره سطر	شرکت کننده	گفتگو
۱	N-IR07	با اجازه <JP01> جان!
۲	N-IR07	آ، سلام، روز بخیر، من (خنده)
۳	N-JP02	سلام.
۴	N-IR01	صبح بخیر، بفرماید.

شخص سوم فارسی‌زبان، در مورد مثال ۲ به جملات «دعوت» و «سپاس‌گزاری» که فارسی‌زبان در گفتگو به زبان ژاپنی بیان کرده است، اشاره کرده است. هر چند شخص سوم هم توجه دارد که این سبک گفتگو در چارچوب زبان ژاپنی نیست اما از روندی که در آن تعارفات فارسی دیده می‌شود، ارزیابی مثبتی دارد. شخص سوم در مورد این گفتگو در کامنت‌ها می‌گوید: «احساساتش در گفتگو بسیار خوب دیده می‌شود»، «مخاطب گفتگو را به‌خانه یا حریم شخصی‌اش دعوت می‌کند». بدین ترتیب، شخص سوم رفتارهای زبانی مورد استفاده در این گفتگو را مبنی بر ادب و احترام به مخاطب ارزیابی کرده و نظر مثبتی دارد. می‌توان گفت، در سطر شماره ۱۰۶، ۱۰۷ جفت مجاور بین دوطرف گفتگو شکل نگرفته است، به عبارت دیگر پاسخی که از طرف N-IR07 دیده می‌شود، پاسخی نیست که در اولویت پاسخ‌ها قرار بگیرد. گوینده ژاپنی به جای پاسخ‌دادن به دعوت می‌خندد و مکث کوتاهی می‌کند که هر کدام از این واکنش‌ها نشانه عدم تعامل در گفتگو قلمداد می‌شود. از طرفی، در کل گفتگو فارسی‌زبان سعی دارد احساسات و علاقه خود را به طرف مقابل نشان دهد و این را می‌توان نوعی احترام تلقی کرد و همچنین در تلاش برای برقراری رابطه صمیمانه با طرف مقابل است.

است. دلیل ارزیابی منفی در این موارد، خروج از چارچوب زبان اجتماعی ژاپنی بوده است. یک نمونه از این نوع ارزیابی را در ادامه آورده ایم.

(مثال ۴) صحنه گفتگو: قسمت پایانی گفتگو در دفتر دانشگاه شرکت کنندگان: کارمند آموزش دانشگاه حدود ۴۰ ساله، دانشجوی فارسی زبان حدود ۲۰ ساله

{نوع انحراف}: چگونگی پایان دادن گفتگو

{نوع ارزشیابی}: منفی، {معیار ارزشیابی}: چارچوب زبان

فارسی و ژاپنی

{گفتگوبه زبان ژاپنی}

گفتگو	شرکت کننده	شماره سطر
{>} ، ، <はい> oun	E-JP02	۱۳۶
頑張って	E-IR03	۱۳۷
下さい。		
う～oun、どうも、頑張りたく	E-JP02	۱۳۸
ないけど<笑>。		
<笑>。	E-IR03	۱۳۹
はいはいはい。	E-JP02	۱۴۰
じゃ、失礼します。	E-IR03	۱۴۱

{ترجمه}

گفتگو	شرکت کننده	شماره سطر
اره ... <بله> {<} ، ،	E-JP02	۱۳۶
<پس، تو کارتون <{}> تلاش کنید (موفق باشید).>	E-IR03	۱۳۷
باشه، ممنون، البته دلم نمی خواد	E-JP02	۱۳۸
تلاش کنم <خنده>.	E-IR03	۱۳۹
<خنده>.	E-JP02	۱۴۰
بسیار خوب.	E-IR03	۱۴۱
پس، من دیگه مرخص می شم.	E-IR03	۱۴۱
باشه.	E-JP02	۱۴۲

در مثال ۴، صحنه گفتگو میان دانشجوی ایرانی (E-IR03) با یکی از کارمندان ژاپنی دفتر دانشگاه (E-JP02) است که

انحراف مشاهده شده در ابتدای گفتگو، اضافه کردن پسوند «...جان» فارسی به نام JP01 (همسایه ژاپنی) است. چندین نفر از اشخاص سوم ناظر، این مورد را انحراف از چارچوب ادب زبان ژاپنی تشخیص داده و درباره آن ارزیابی منفی داشته اند. در واقع، به نظر می رسد که گوینده فارسی زبان، به دلیل تشابه آوایی و معنایی این پسوند را با پسوند «chan» زبان ژاپنی اشتباه گرفته و به کار برده است. البته در زبان ژاپنی هرگز نباید به نام فرد مسن تر از خود واژه «chan» را اضافه کرد و این واژه برای ابراز صمیمیت، اغلب به نام افراد همسن یا کوچکتر مونث و کودکان اضافه شده و مورد استفاده قرار می گیرد. افزون بر این، استفاده از واژه فارسی در گفتگو با ژاپنی زبان نا آشنا به زبان فارسی اشتباهی آشکار است.

۳-۱-۵. ارزیابی انحراف نوع ۳

الف. ارزیابی یکسان (ارزیابی هایی که ژاپنی زبان ها و فارسی - زبان ها در مورد آن هم نظر بوده اند).
از جمله ارزیابی هایی که ژاپنی زبان ها و فارسی زبان ها به عنوان انحراف در گفتگوها تشخیص داده و آن را به طور مشترک منفی ارزیابی کرده اند، مواردی مانند «بدون مقدمه وارد صحبت اصلی شدن»، «مشاهده نشدن پاسخ مورد نظر از یکی از طرفین به عنوان جفت مجاور»، «توجه نکردن به سلسله مراتب سنی در چارچوب قوانین رعایت ادب زبان ژاپنی»

سنش نزدیک دو برابر او است. جمله ۱۳۷ «پس تو کارتون تلاش کنید (موفق باشید)» توسط فارسی‌زبانان و ژاپنی‌زبانان به‌عنوان جمله‌ای نامتناسب با فضای گفتگو یا به‌عبارت دیگر، انحراف تشخیص داده شده است. «چرا در این مرحله از گفتگو ناگهان این جمله را استفاده کرده است؟»، «استفاده از این بیان در خطاب به شخصی که از ما مسن‌تر است، مناسب نیست» از جمله واکنش‌هایی است که نسبت به این انحراف نشان داده شده است. در این باره باید گفت که در فرهنگ ژاپن که در آن همواره بر «تلاش و پشتکار» تاکید خاصی می‌شود، بیان «تلاش خودتون رو بکنید/ تو کارتون تلاش کنید» (頑張って下さい: ganbatte kudasai) در صحبت روزمره بسیار متداول است و گاهی به‌جای «خدانگهدار/می‌بینمت/موفق باشید» مورد استفاده قرار می‌گیرد. اما نکته استفاده از این بیان در نظام سلسله‌مراتبی ژاپن در این است که تنها افرادی که جایگاه اجتماعی بالاتری دارند، مانند استاد، رییس شرکت، افراد مسن‌تر و غیره، می‌توانند از آن در مقابل افراد با جایگاه اجتماعی پایین‌تر مانند دانشجو، کارگر شرکت، افراد کم‌سن و سال‌تر و غیره استفاده کنند نه برعکس. همچنین، «خنده» ای که در سطر ۱۳۹ مشاهده می‌شود نیز مورد ارزیابی منفی دو گروه فارسی‌زبان و ژاپنی‌زبان قرار گرفته است. بعد از کاربرد بیان نامناسب شماره ۱۳۷ «خنده» نیز نامناسب با فضای حاکم بر گفتگو ارزیابی شده و خارج از چارچوب ادب دو زبان ژاپنی و فارسی قلمداد شده است. با اینکه می‌توان تصور کرد که دانشجوی ایرانی قصدی از این رفتار غیرزبانی نداشته است،

اما خنده نابجای او می‌تواند مفهومی از دست‌انداختن یا تمسخر مخاطب را دربرداشته باشد.

ب. ارزیابی متفاوت در مقابل انحراف

در این بخش به بررسی انحراف از گفتگوی مودبانه‌ای می‌پردازیم که از هر دو طرف مورد توجه قرار گرفته است اما، ژاپنی‌زبان‌ها در مورد آن ارزیابی منفی داشته‌اند و در مقابل تعدادی از فارسی‌زبان‌ها ارزیابی مثبت. انحراف مورد بررسی در این بخش «حذف پسوند مودبانه در آخر فعل» است که مثالی از آن را در ادامه آورده‌ایم.

(مثال ۵) صحنه گفتگو: گفتگو در بازار

شرکت کنندگان: اولین ملاقات دونفر در بازار

{نوع انحراف}: حذف پسوند مودبانه در آخر فعل جمله

{نوع ارزشیابی}: ژاپنی‌زبان‌ها منفی و فارسی‌زبان‌ها مثبت

منفی

{معیار ارزشیابی}: ژاپنی‌زبان از چارچوب زبان ژاپنی و

فارسی‌زبان از چارچوب زبان فارسی

{گفتگوبه زبان ژاپنی}

شماره سطر	شرکت کننده	گفتگو
۳۲	E-JP03	結構日本長いんですか？ ぺらぺらですね。
۳۳	E-IR02	私、10年。
۳۴	E-JP03	10年、えーはー。
۳۵	E-JP04	上手、上手。
۳۶	E-IR02	いはい

{ترجمه}

شماره سطر	شرکت کننده	گفتگو
۳۲	E-JP03	خیلی وقته ژاپن هستید؟ روان صحبت می‌کنید.
۳۳	E-IR02	من، ۱۰ سال.
۳۴	E-JP03	۱۰ سال، !.....عجب!.

و بلندی صدا را نوعی توجه و احترام به طرف مقابل دیده و از دیدگاه چارچوب ادب زبان فارسی این بخش گفتگو را نیز مثبت ارزیابی کرده‌اند. در بخش بعدی، با توجه به ارزیابی‌های صورت گرفته در بررسی‌های بالا، به تقسیم‌بندی‌های موجود در چارچوب گفتاری حاکم بر گفتگو که توسط شرکت‌کننده-ها در صحنه گفتگو درست شده است، می‌پردازیم.

ارزیابی توسط ژاپنی زبان‌ها

در نمونه گفتگوی بالا، ابتدا ژاپنی‌زبان‌ها از دیدگاه کلی، بیان E-IR02 را مورد ارزیابی قرار داده‌اند: «فرد ایرانی، گفتگو را ادامه نمی‌دهد و فقط پاسخ گو است»، «با اینکه اولین بار است با طرف مقابلش صحبت می‌کند، لحن گفتارش بیش از اندازه صمیمانه است»، «در گفتگویش، نوعی صمیمیت غیرمؤدبانه دیده می‌شود» از نمونه ارزیابی‌های کلی ژاپنی-زبان‌ها است.

از طرفی، از دیدگاه جزئی به موارد زیر اشاره شده است. «چرا شخص ایرانی فعل آخر جمله (سطر ۳۳) را حذف کرده است، شاید می‌خواهد احساس صمیمیتش را نشان دهد، ولی دور از ادب و عرف است». به این شکل حذف فعل و ابراز صمیمیت با توجه به فضای گفتگو، توسط ژاپنی‌زبان‌ها، به دور از ادب ارزیابی شده است.

ارزیابی توسط فارسی زبان‌ها

در ارتباط با نمونه گفتگوی بالا (مثال ۵) برخلاف ژاپنی‌زبان‌ها، فارسی‌زبان‌ها اشاره کرده‌اند «حذف فعل در آخر جمله برای ابراز صمیمیت است» و آن را مثبت ارزیابی کرده‌اند. فارسی‌زبان‌ها همچنین، به بلندی صدای E-IR02 توجه کرده

۲-۵. چارچوب پیاده شده در گفتگو توسط فارسی‌زبان‌ها

با توجه به ارزیابی شخص سوم

در ادامه، ابتدا بر اساس اظهارنظرهایی که توسط فارسی‌زبانان در تجزیه و تحلیل صحنه‌های گفتگو با ژاپنی‌زبانان در ارتباط با انحراف از رعایت ادب به دست آورده‌ایم، به تقسیم‌بندی موجود در چارچوب گفتاری حاکم بر گفتگوها می‌پردازیم.

۱-۲-۵. چارچوب و قوانین زبان اول (فارسی)

چارچوب زیر در گفتگوهایی حاکم است که ژاپنی‌زبان‌ها (شخص سوم)، بیان‌های استفاده شده و یا واکنش‌های به کار رفته در گفتگو توسط فارسی‌زبانان را منفی ارزیابی کرده‌اند اما برعکس، فارسی‌زبان‌هایی که از بیرون گفتگو را رصد کرده‌اند، در این مورد ارزیابی مثبت داشته‌اند که برداشتی اشتباه است. در این مورد می‌توان چنین استدلال کرد که گوینده فارسی‌زبان با اینکه به زبان ژاپنی گفتگو می‌کند، از چارچوب و قوانین ادب حاکم بر زبان فارسی بهره می‌برد و این باعث ایجاد انحراف در زبان هدف (ژاپنی) شده است.

پنج مدل زیر نمونه‌هایی است که در آنها به‌کارگیری چارچوب و اصول ادب زبانی فارسی (تعارفات) در گفتگو به‌زبان ژاپنی توسط فارسی‌زبانان مشاهده گردید.

۱. عوض کردن موضوع صحبت بدون مقدمه. (شروع به‌احوال‌پرسی درمورد افراد خانواده مخاطب برای ابراز ادب و احترام)
۲. ابراز محبت و احساسات.
۳. دعوت کردن مخاطب به حریم شخصی خود (مثلاً منزل) پس از دریافت تعریف و تمجید از مخاطب.
۴. شروع مجدد احوال‌پرسی و سلام رساندن به خانواده و غیره در بخش‌های پایانی گفتگو.

۵. بلندکردن صدا (برای نشان دادن ابراز علاقه و محبت)

در واقع می‌توان گفت، بر اساس اصول و چارچوب‌های حاکم بر ادب و تعارفات زبان فارسی، قصد‌گوینده فارسی-زبان از به‌کارگیری پنج الگوی بالا، ادای احترام، صمیمیت و محبت به‌مخاطب است، اما به دلیل نبود راهبردهای زبانی مشابه در زبان هدف، تمام‌اهتمام فارسی‌زبانها در گفتگوها، نتیجه عکس داشته و در تحلیل نهایی انحراف تشخیص داده شده است. به عبارت دیگر، می‌توان نتیجه گرفت که حذف راهبردهای زبانی یادشده در گفتگو به‌زبان ژاپنی، باعث رفع سوءتفاهمات و نهایتاً گفتگویی روان با مخاطب ژاپنی‌زبان خواهد شد.

۲-۲-۵. چارچوب و قوانین زبان هدف (ژاپنی)

همانطور که دیدیم فضای گفتگوهای مورد بررسی در این پژوهش، زبان ژاپنی است. بنابراین زمانی که در گفتگوها رفتاری مودبانه انجام شده و از جانب اشخاص سوم شخص ژاپنی‌زبان به‌عنوان انحراف گزارش نشده است، نتیجه می‌گیریم که یا اصول و چارچوب زبان ژاپنی بر گفتگوی طرفین به‌طور کامل حاکم بوده است یا انحراف آنقدر ناچیز بوده که توجه رصدکننده گفتگو را جلب نکرده است و انحراف محسوب نشده است. نتایج پژوهش نشان داد که در دو مورد زیر فارسی‌زبانان بیان‌های مودبانه زبان هدف (ژاپنی) را در صحنه‌های گفتگوی مورد بررسی درست‌تر از سایر صحنه‌ها به‌کار برده‌اند.

I. الف. صحنه سپاسگزاری

II. ب. آغاز و پایان گفتگو (سلام و احوال‌پرسی)

می‌توان گفت، صحنه‌های گفتگوی مودبانه‌ای که در آن شباهت گفتاری بیشتری بین چارچوب ادب فارسی و ژاپنی وجود دارد یا به عبارت دیگر، در آنها «انتقال زبانی مثبت» (positive language transfer) اتفاق می‌افتد، مانند صحنه‌های تشکر و احوال‌پرسی، احتمال انحراف کمتری دارند.

۳-۲-۵. چارچوب زبان میانه (بینابینی)
(interlanguage norms)

این چارچوب، در صحنه‌هایی از گفتگو مشاهده شد که هم ژاپنی‌زبانان و هم فارسی‌زبانان آن را به‌عنوان انحراف از ادب

مورد ارزیابی منفی قرار دادند. همانطور که دیدیم، بسیاری از فارسی زبان‌ها تحت تاثیر پیشینه زبان مادری خود توجه زیادی به استفاده از بیان‌های تعارف‌آمیز دارند و این تاثیر نهادینه شده بر حسب مورد، در تعاملات‌شان به زبان ژاپنی نیز به عنوان «انتقال زبانی منفی» (negative language transfer) نمایان می‌شود که عدم درک متقابل را به دنبال دارد.

البته با وجود استفاده از بیان‌ها و راهبردهای زبانی تعارف توسط فارسی‌زبانان، باید گفت که در موارد بسیاری هم آنها بر این موضوع آگاه هستند که مخاطب ژاپنی زبان ممکن است قادر به درک این راهبردهای زبانی نباشد. این دوگانگی در صحنه‌هایی که در آن رعایت ادب و احترام لازم است، باعث متوسل شدن گوینده فارسی‌زبان به نوعی راهبرد زبانی میانه می‌شود که هم از چارچوب ادب هر دو زبان فارسی و ژاپنی خارج است و در واقع حالت بینابینی دارد. بررسی‌های پژوهش حاضر حکایت از این دارد که این نوع انحرافات به دلیل استفاده کردن از چارچوب زبان میانه به وجود می‌آید. شش موردی که به عنوان جمع‌بندی در ادامه آورده‌ایم، حاصل بررسی و رصد صحنه‌های گفتگو است.

الف. پاسخ‌های غیرمتعارف.

ب. توجه به ضوابط سن‌بالایی و موقعیت‌های اجتماعی.

ج. حذف فعل در آخر جمله.

د. خندیدن بیش از حد متعارف.

ه. سوال‌های شخصی مستقیم از طرف مقابل.

و. چگونگی خطاب کردن طرف مقابل.

هر یک از موارد انحراف بالا در گفتگوهای میان فارسی-زبانان و ژاپنی‌زبانان در صحنه‌های گفتار مودبانه به کرات از جانب فارسی‌زبانان مشاهده شد. در واقع این انحرافات باعث شد که در صحنه‌های گفتگو نه تنها ادب و احترامی گزارش نشود بلکه باعث بی‌احترامی به مخاطب شود. باید گفت که رعایت اصول ادب در زبان ژاپنی به‌ویژه در صحنه‌های گفتگویی که اختلاف سنی و تفاوت جایگاه اجتماعی بین طرفین گفتگو وجود دارد و آنها برای بار اولین بار با هم گفتگو می‌کنند، بسیار متداول است. بررسی‌های این پژوهش نشان داد که فارسی‌زبانان در صحنه‌های گفتگویی که برای اولین بار با ژاپنی‌زبانان روبرو می‌شوند، بیشتر دچار انحراف از چارچوب زبانی می‌شوند.

۶. نتیجه‌گیری و پژوهش‌های آینده

در این پژوهش به‌رصد و بررسی صحنه‌های گفتگوی مودبانه‌ای پرداختیم که حاصل تعامل زبانی فارسی‌زبانان مقیم ژاپن با ژاپنی‌زبانان و به‌زبان ژاپنی است. مرکز توجه ما، چارچوب گفتاری و راهبرد زبانی دو گروه در صحنه‌های گفتگوی مودبانه بود. نتایج به‌دست‌آمده را می‌توان به شکل زیر جمع‌بندی کرد:

۱. از بین چند نوع انحرافی که در صحنه‌های برخورد تعریف و مشخص کردیم، انحراف‌های نوع ۱ و ۳، بیشترین تعداد را به خود اختصاص دادند. انحراف نوع ۳ الگویی است که دو گروه فارسی-زبان و ژاپنی‌زبان در آن، انحراف از استانداردها و چارچوب‌های

گفتگو را تشخیص داده و یادآور شدند. نکته قابل تامل در این بخش از نتیجه این بود که فارسی‌زبانان انحراف را طبق چارچوب‌ها و استانداردهای زبان فارسی و ژاپنی‌زبان‌ها آن را طبق چارچوب‌ها و استانداردهای زبان ژاپنی ارزیابی کردند. بررسی‌های میدانی نشان داد که در انحراف نوع ۳ فارسی‌زبانان به دلیل مواجهه شدن و قرارگرفتن در صحنه برخورد، نوعی راهبرد زبانی را به‌کارگرفتند که خارج از استاندارد رعایت ادب در دو زبان ژاپنی و فارسی بود.

۲. پژوهش میدانی حاضر نشان داد که در صحنه‌های برخورد بین دو گروه مورد بررسی، تمام ارزیابی‌هایی که توسط ژاپنی‌زبان‌ها بیان شده است، منفی بوده است. به عبارت دیگر، ژاپنی‌زبان‌ها در بسیاری از بخش‌های گفتگوی بین فارسی‌زبانان و ژاپنی‌زبانان، نوعی انحراف از چارچوب‌های حاکم بر رعایت ادب در زبان و فرهنگ ژاپن را متذکر شدند. بیشترین بخش‌هایی که در آنها نوعی ارزیابی منفی مشاهده شد، دادن پاسخ غیرمعارف به پرسش مخاطب ژاپنی و یا پرسش‌های بیش از حد معمول و شخصی توسط فارسی‌زبان‌ها گزارش شد. همچنین، به این نتیجه رسیدیم که رفتارهای غیرزبانی مانند «خنده» و یا «چند لحظه سکوت غیرطبیعی» که به کرات مشاهده شد، بخش جدایی‌ناپذیر از گفتگو‌هایی است که در آن پرسش و پاسخ‌های موجود در گفتگوها هم‌خوانی لازم را نداشته و مورد ارزیابی منفی قرارگرفته‌اند.

۳. نمود راهبرد زبانی تعارف را در گفتگو‌هایی که در آن «تعریف و تمجید»، «دعوت کردن» و «دعا کردن برای مخاطب» در گفتگو

دید می‌شود، مشاهده کردیم. نتایج پژوهش نشان داد که فارسی‌زبان‌ها اصولاً در بخش‌های از گفتگو که مربوط به تعریف و تمجید، دعوت کردن و دعا کردن برای مخاطب است، تمایل بیشتری برای استفاده از راهبرد زبانی تعارف دارند و احتمال اینکه از چارچوب‌ها و استانداردهای گفتگوی فارسی در تعامل کلامی به زبان ژاپنی استفاده کنند، بیشتر است. از طرفی، دیدیم که در سلام و احوالپرسی با ژاپنی‌ها راحت‌تر می‌توانند خود را با استاندارد گفتگو به زبان ژاپنی وفق داده و تعامل زبانی بی‌نقصی را به‌نمایش بگذارند.

در پژوهش‌های آتی قصد داریم با پایش و تحلیل و تجزیه صحنه‌های برخورد متنوع‌تر بین دو گروه مورد پژوهش، به نتایج جامع‌تری در مورد انحراف فارسی‌زبانان در تعاملات زبانی با ژاپنی‌زبانان دست یابیم و به تفهیم موانع گفتگوی روان و خالی از ابهام و سوء تفاهات بین دو گروه بپردازیم. همچنین قصد داریم تا علاوه بر روش‌هایی مانند پایش و نظارت شخص سوم که در این پژوهش نیز از آن بهره بردیم، با گرفتن مصاحبه از شرکت‌کنندگان در صحنه‌های گفتگو به جزئیات بیشتر و واقع‌بینانه‌تری دست پیدا کنیم. بی‌تردید کشف و تقسیم‌بندی این عوامل می‌تواند نقش بزرگی در آموزش هدفمند زبان ژاپنی به فارسی‌زبانان در آینده ایفا کند.

منابع

بیکران بهشت، م.، آزادارمکی، ت. (۱۳۸۹). تعارف در زیست روزمره ایرانی، برگ فرهنگ، شماره ۲۲. فصلنامه مطالعات فرهنگی دانشگاه تهران.

「対象者の内省を調査する (1) フォローアップ・インタビュー」 J.V.ネウストプニー 宮崎里詞共編『言語研究のための方法』くろしお出版 88-95 頁.

Goffman, E. (1986). *Interaction Ritual*.

Housei daigaku press. (広瀬英彦・安江孝司 訳) (1986) 『儀礼としての相互行為』法政大学出版会.

Hymes, D. (1972). Models of the interaction of language and social life. In J. Gumperz & D. Hymes(Eds.), *Directions in Sociolinguistics* (pp.35-71). New York: Holt, Rinehart and Winston.

Katou, T. (2006). Social language norms of style and topics in contact situations. Bulletin of International Student Education Center, Tokai University26, pp. 1-17. 「接触場面における文体・話題の社会言語規範」『東海大学留学生教育センター紀要』26号、1-17頁.

Koh, M. (2006). A Study on Norm of Grammar Ability- Focusing on Passive Generation of Scenes. Language management in a Contact multicultural society-Language management research of contact situation Vol.4. Report of Research Project, Graduate School of Humanities and Social Sciences, Chiba University129, pp.91-102.

「文法能力の規範についての一考察—接触場面の受身の生成を中心に—」『多文化共生社会における言語管理—接触場面の言語管理研究 vol.4』千葉大学大学院人文社会科学部研究プロジェクト報告書第129集、91-102頁.

Malinowski, B. (1922). *Argonauts of the western pacific*. New York: Dutton.

Miyazaki, S. & Mariot, H. (ed.). (2003). Contact situation and Japanese education – Impact of Neustny. Mijishoin Press. 『接触場面と日本語教育—ネウストプニーのインパクト—』明治書院.

Muraoka, H. (2006). Types of problems in contact situations. Language management in a multicultural society-Language management research of contact scenes4. Report of Research Project, Graduate School of Humanities and Social Sciences, Chiba University129, pp.103-113.

Neustupný, J.V. (1982). *Communication with*

تاج‌آبادی، ف. و آقاگل‌زاده، ف. (۱۳۹۰). آموزش زبانهای خارجی در پرتو چالش‌های تدریس فرهنگ. پژوهش‌های زیان‌شناختی در زبان‌های خارجی، دوره ۱، شماره ۱. دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران.

زورن، ف. (۱۳۹۵). ادب و تعارف در ایران، پژوهش‌های ایران‌شناسی، سال ۶، شماره ۱.

سلمان‌نندی، ص. (۱۳۸۳). مطالعه و مقایسه اجتماعی - پراگماتیک تعارف در زبان‌های انگلیسی و فارسی، پژوهش‌ادبیات معاصر جهان، دوره ۹، شماره ۲۰. دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران.

شرفی مقدم، آ.، بحرینی، م.، ابوالحسنی‌زاده، و. (۱۳۹۶). مطالعه‌ای تجربی در باب تأثیر متغیرهای اجتماعی سن و جنسیت بر کاربرد تعارف‌ها در زبان فارسی، زبان‌شناسی اجتماعی، دوره ۱، شماره ۲، دانشگاه پیام نور،

علوی، ف. و زینالی، س. (۱۳۹۳). بررسی چگونگی تقابل فرهنگ-ها در ترجمه گفتار تعارف‌آمیز، زبان‌پژوهی، شماره ۱، دانشگاه الزهراء.

مقدم‌کیا، ر. (ترجمه). (۱۳۸۱). زبان، منزلت و قدرت در ایران، نشر نی.

میرزاسورنی، ص. (۱۳۸۵). مشکلات بین فرهنگی ترجمه گفتار تعارف‌آمیز، فصلنامه مطالعات ترجمه، دوره ۴، شماره ۱۳، تهران. میرزاسورنی، ص. (۱۳۹۷). تحلیل کنش گفتار تعارفات در فارسی، انگلیسی و فرانسه از منظر اجتماعی فرهنگی، مطالعات زبان و ترجمه، دانشگاه فردوسی مشهد.

Beeman, W. O. (1986). *Language Status and Power in Iran*. Bloomington: Indiana University Press. Dahmardeh, M. & Parsazadeh, A. & Rezaie, S. (2016). Culture Matters: the Question of Metaphor and Taarof in Translation, *Cultura*, Vol. 13, No. 1. Peter Lang Academic Publishing Group.

Fan, S. K. (1999). Language problems in Japanese conversation between non-native linguistics science, 2, pp.37- speakers. Social 48 非母語話者同士の日本語会話における言語問題 『社会言語科学』2号、37-48頁.

Fan, S.K.C. (2002). Investigate the reflection of the target person (1) Follow-up interview. Neustupný, J.V. & Miyazaki, S. (ed.), *Methods for language studies*. Kuroshio Press, pp.88-95

- Radcliffe, A.R. (1922). *The Andaman Islanders*, Cambridge, the University Press.
- Sacks, H. & Schegloff, E. A. & Jefferson, G. (1974). A simplest systematics for the organization of turn-taking for conversation. *Language* 50, pp.696-735.
- of turn-taking for conversation. *Language* 50, pp.696-735.
- Satou, F. (1992). *Field work*. Shinyou sha press. 『フィールドワーク』新曜社.
- Sahragard, R. (2002). A cultural Script Analysis of Politeness feature in Persian pp.399-423.
- Tambiah, S. (1985). *Culture, Thought, and Social Action: An Anthropological Perspective*. Cambridge: Harvard University Press.
- Usami, M. (2011). Basic Transcription System for Japanese: BTSJ (2007 Revised edition). Basic research for organic integration of discourse research and Japanese language education and trial production of multimedia teaching materials 2003-2008. 「改訂版：基本的な文字化の原則 (Basic Transcription System for Japanese: BTSJ) 2007年改訂版」『談話研究と日本語教育の有機的統合のための基礎的研究とマルチメディア教材の試作』平成 15-18 年度.
- foreigners. Iwanami Press. 『外国人とのコミュニケーション』岩波書店.
- Neustupný, J.V. (1985a). Language norms in Australian-Japanese contact situations. In Clyne, M. (ed.), *Australia, meeting place of languages* (pp.161-170), Pacific Linguistics.
- Neustupný, J.V. (1985b). Problems in Australian-Japanese contact situations. In Pride, J. B. (ed.), *Cross-cultural encounters: communication and miscommunication* (pp.44-84), Melbourne: River Seine.
- Neustupný, J.V. (1995). Japanese education and Language management. *Ousaka Nihon Kenkyu* 7, pp.67-82 「日本語教育と言語管理」『阪大日本語研究』7号、67-82頁.
- Neustupný, J.V. (1997 b). Language planning for Australia. *Language sciences* 45. pp. 28-31.
- Neustupný, J.V. (2004a). Gengo kanri riron no rekishiteki ichi: appudeito [The historical position of language management theory: An update]. (= *Language Management in Contact Situations*, 3, *Report on the Research Projects*, 104, pp.1-7). Chiba: Graduate School of Humanities and Social Sciences, Chiba University.